

Beslisnota voor de raad

Datum 10 mei 2021

Openbaar

Onderwerp Economisch Perspectief
Versienummer 1.0

Portefeuillehouder René de Heer
Informant Annelies Boot-Maris, Hubald van Ark
Afdeling Ruimte en Economie
Telefoon (038) 498 2896
Email A.Boot-Maris@Zwolle.nl

Financiële gevolgen

Betreft doel 5.1.1 We versterken de werkgelegenheid door het creëren van een concurrerend en toekomstbestendig vestigingsklimaat voor bedrijven en instellingen
Begroting wijzigen Nee
Dekking ten laste van N.v.t.

Bijlagen

1. Economisch Perspectief
2. Infographic proces Economisch Perspectief
3. Advies handelingsperspectieven

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

1. In te zetten op de meest kansrijke groeisectoren: 1. De creatieve en slimme (maak-) industrie 2. Ict & e-commerce en 3. Health
2. De genoemde groeisectoren samen met partners uit stad en regio door te ontwikkelen tot groeiclusters met sterke onderlinge verbindingen.
3. In te zetten op het vergroten van de innovatiekracht én daarvoor de samenwerking tussen onderwijs en ondernemers te versterken
4. Ondernemen met Impact te stimuleren. Waarbij we ondernemerschap om tot oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken te komen willen aanjagen.
5. Hiermee het Economisch Perspectief Zwolle vast te stellen

Datum 10 mei 2021

Toelichting op het voorstel

Inleiding

De stad Zwolle groeit en onze regionale economie behoort tot de beter presterende regio's van Nederland. Als onderdeel van Stedelijk Netwerk Nederland, zoals benoemd in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI), verwachten we nog verder te groeien. Samen met de andere 21 gemeenten in Regio Zwolle hebben we de ambitie om de 4^e economische regio van Nederland te worden. Hiermee ambiëren we om naast Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Eindhoven onderdeel te zijn van de economische hoofdstructuur. Deze ambitie is geen doel op zichzelf, maar geeft richting en wordt gezien als een gezamenlijke beweging om samen binnen de Regio werk te maken van een groeiende, maar vooral ook toekomstbestendige economie. Deze ambitie maakt de Regio Zwolle meer zichtbaar voor partijen buiten de Regio en versterkt de trots en saamhorigheid binnen de Regio.

De stad Zwolle heeft een belangrijke rol in deze regionale ambitie. Wij willen ons als gemeente actief inzetten om die ambitie waar te maken. Op dit moment laten de cijfers zien dat de stad Zwolle qua aantal snelgroeiende bedrijven achterloopt op de groei die we in de Regio wel zien. Met het oog op de onderwijsinstellingen in de stad zien we de potentie om als Zwolle een stevigere positie te pakken als het gaat om groei van start-ups en snelgroeiende bedrijven. Uit de Regio Zwolle Monitor van 2019 blijkt daarnaast dat de economische ontwikkeling van de regio als geheel tegen zijn grenzen aanloopt. Aandachtspunten zijn de arbeidsmarkt, de productiviteit en het innovatievermogen.

Eind 2019 is Zwolle daarom gestart met het ontwikkelen van een Economisch Perspectief, met als doel: inzicht verkrijgen in de Zwolse economie, potentiële groeisectoren in beeld brengen en de vraag proberen te beantwoorden: hoe ziet het economisch profiel van Zwolle er in de toekomst uit? Aan de hand van scenarioplanning zijn er vervolgens drie handelingsperspectieven (keuzes qua inzet) getoetst. Het versterken van de stedelijke economie is als meest robuuste strategie naar voren gekomen. Door te werken aan een toekomstbestendige economie wil Zwolle een aantrekkelijke stad zijn voor zowel inwoners als ondernemers. Bij (nieuwe) ontwikkelingen in de stad kijken we naar de kansen die er liggen op het gebied van circulariteit, energietransitie en klimaatadaptatie. Een inclusieve en duurzame groei staat daarbij aan de basis van de keuzes die we maken. Duurzaamheid zien we hiermee als randvoorwaarde. Er is dus niet alleen oog voor groei van de werkgelegenheid, maar het behouden en zo mogelijk vergroten van de kwaliteit van de stad staan centraal.

Beoogd effect

Er is focus nodig. Kiezen is gekozen worden. Die mindset leidt tot de volgende focus: Zwolle wil de drie meest kansrijke sectoren (ICT en E-commerce, Health en de creatieve en slimme (maak-)industrie) samen met ondernemers en partners in de Regio Zwolle doorontwikkelen tot groeiclusters, waarbij er sprake is van sterke onderlinge verbindingen. Op deze manier helpen onze krachtige sectoren de regio als geheel verder.

Zwolle wil de verbindingen met onderwijs versterken, het innovatievermogen van stad en Regio vergroten en ondernemen met impact stimuleren. Op deze manier werken we én aan groei van de werkgelegenheid en dragen we daarnaast met onze economie bij aan het vinden van oplossingen voor maatschappelijke opgaven. Dit komt ten goede aan de vitale, veerkrachtige en brede welvaart van onze stad.

Datum 10 mei 2021

Ruimtelijk zijn hiervoor vooral de locaties Spoorzone, Health Innovation Park en de Vishay-locatie (o.a. Polymer Science Park en Green PAC iLab) in beeld.

Het Economisch Perspectief vraagt om een verandering van onze manier van werken. Uiteraard zetten we ons als gemeente in voor bestaande ondernemers en helpen we ze waar mogelijk. Maar naast deze blijvende aandacht voor een goede ondernemersdienstverlening en het mede zorgdragen voor kwalitatief goede werklocaties, willen we ons meer gaan inzetten voor het versterken van genoemde groeisectoren in verbinding met onderwijs en ondernemers. Dit vraagt om een proactieve manier van werken. We willen voor elk cluster een aanjager/verbinder binnen Team Economie aanwijzen, die primair aanspreekpunt zal zijn voor het cluster en samen met partners uit de stad en regio zorgt voor de totstandkoming van een concrete uitvoeringsagenda en het benutten van kansen. Het Economisch Perspectief vraagt wel om, daar waar nieuwe initiatieven ontstaan, te kijken hoe deze zich verhouden tot de koers. Primair worden de initiatieven ondersteund die bijdragen aan de verdere versterking van het Perspectief.

Argumenten

1.1 Het Economisch Perspectief voor Zwolle sluit aan op andere beleidskaders binnen stad en Regio.

Dit Economisch Perspectief voor Zwolle is een lokale doorvertaling van de Economische Agenda Regio Zwolle 2018-2022 die zich onder meer richt op Health, E-commerce en de slimme maakindustrie. Ook samenwerking tussen de 4 O's (ondernemers, overheden, onderwijsinstellingen en omgeving) voor het versterken van de toegepaste kenniseconomie, human capital, innovatie door vernieuwend ondernemerschap en aanpak van maatschappelijke opgaven staat centraal. Samen met onze partners in de Regio werken we vanuit het Economisch Perspectief aan een concretisering van de ambities en benodigde acties met de Regionale agenda als vertrekpunt. De koers past bij de strategische positionering van Zwolle als Experimentele Hanzestad. Door in te zetten op een groeiende, impactvolle en kennisintensieve stedelijke economie, vergroten we de aantrekkingskracht voor nieuwe ondernemers, young potentials en start-ups.

1.2 Deze koers draagt bij aan een toekomstbestendig ondernemersecosysteem vanuit de reeds bestaande kwaliteiten van Zwolle.

Een toekomstbestendige economie bevat niet alleen veel banen, maar óók werkgelegenheid met een hoge toegevoegde waarde, arbeidsproductiviteit en innovatie. Dit wordt versterkt door kennisintensiviteit en specialisatie. Inzet op het versterken van de stedelijke economie draait om verstevigen van verbinding tussen onderwijs en ondernemers, vergroten van netwerkkracht en aanjagen van innovatie. De sectoren ICT en E-commerce, Health en de creatieve en slimme (maak-)industrie zijn de afgelopen jaren sterk gegroeid in Zwolle, zorgen voor veel werkgelegenheid en innovatie en kennen veel dwarsverbanden met andere sectoren. Het versterken van deze groeisectoren tot groeiclusters komt ten goede aan de vernieuwingskracht van de bredere economie (denk aan toeleveranciers, nevenactiviteiten in overlappende sectoren), wat zorgt voor een robuust ecosysteem, brede welvaart en een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor (nieuwe) ondernemers.

Door middel van focus op een aantal sectoren, kunnen we samen met ondernemers, onderwijsinstellingen en andere partners werken aan het vaststellen van een concrete ambitie en uiteenzetten welke acties er nodig zijn om die ambitie te bereiken. Dit brengt vernieuwing en innovatie. Zo positioneert Zwolle zich scherper, met de verwachting dat dit investeringen, nieuwe ondernemers en young potentials zal aantrekken en zo ook versnellend werkt voor kennisinstellingen.

Datum 10 mei 2021

1.3 Deze koers heeft aandacht voor de (maatschappelijke) opgaven van de stad.

Diverse uitdagingen op het gebied van duurzaamheid, zoals de energietransitie, klimaatopgave en overgang naar een circulaire economie stellen ons naast het belang van voldoende werkgelegenheid ook voor de opgave om oplossingen te vinden voor deze en andere maatschappelijke vraagstukken. Daarnaast willen we op een inclusieve manier groeien, waarbij er oog is voor werk voor iedereen en willen we brede welvaart centraal stellen, in plaats van alleen economische groei.

Een sterke stedelijke economie is belangrijk om weerbaarder en innovatiever te worden. Het bevorderen van samenwerking tussen bedrijfsleven en onderwijs vergroot kennis en daarmee vernieuwing en innovatiekracht. Dit laatste kunnen we naast groei van werkgelegenheid inzetten om de genoemde maatschappelijke vraagstukken op te pakken.

Met het stimuleren van ondernemen met impact, erkennen we het belang van ondernemers die bijdragen aan oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken. Denk aan het ruimte bieden voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt, initiatieven die bijdragen aan een inclusieve samenleving of het realiseren van oplossingen op het gebied van klimaatadaptatie. We streven ernaar samen met onderwijs en initiatieven zoals Green PAC iLab, startende ondernemers te prikkelen om hiermee aan de slag te gaan.

1.4 Deze koers werd tijdens de informatieronde met de Raad ondersteund door de genodigde experts.

Op 12 april is er uitvoerig gesproken over de voorgestelde koers in aanwezigheid van door de gemeenteraad genodigde experts. Deze experts, vertegenwoordigers vanuit de Economic Board Regio Zwolle (Trudy Huisman) en de gekozen groeisectoren (Marius Nijland – Seven Stars en Erik Smeele – Stunned) spraken hun steun uit voor de voorgestelde inzet. Hoogleraar Regionaal Economische Dynamiek (Vrije Universiteit Amsterdam) Henri de Groot gaf aan de koers 'een verstandige keuze' te vinden.

Risico's

De gevolgen van de coronacrisis zullen ook om aandacht voor de korte termijn vragen. Hoewel de noodmaatregelen tot dusverre de negatieve economische effecten hebben weten te dempen en vertragen, is de verwachting dat de economische klap nog wel zal komen. Het zal op dat moment zaak zijn om te blijven werken aan een combinatie van aandacht voor de korte termijn, herstel na corona, én aandacht voor de lange termijn. Aandacht voor de lange termijn is juist bedoeld om de economische veerkracht te vergroten en bij mogelijke toekomstige periodes van crises beter bestand te zijn tegen de negatieve gevolgen daarvan. Dus dat vraagt om het combineren van korte en lange termijn-inzet.

Het kiezen voor focus vraagt om échte keuzes. Dit betekent soms ook om ergens niet op in te zetten. Zwolle is een stad die rijk is aan vele initiatieven. En dat omarmen we. Gelijktijdig is vanuit economie te zien dat er sprake is van een versnipperd landschap, waarbij de gemeente met grote regelmaat de vraag krijgt mee te denken met een nieuw initiatief. Deze nieuwe koers vraagt om focus. En om bij nieuwe initiatieven consequent de vraag te blijven stellen of dit past binnen de lange termijn visie. Zo zorgen we er uiteindelijk voor dat we voldoende capaciteit hebben om voldoende vorderingen te blijven maken op de prioritaire thema's.

Kiezen vraagt ook om leergeld. Ondanks dat de keuzes voor de sectoren goed zijn onderzocht en onderbouwd, getoetst met een groot aantal stakeholders en zorgvuldig zijn afgewogen, kan het zijn dat economische ontwikkelingen in een bepaalde sector anders uitpakken. Daarnaast kunnen innovaties

Datum 10 mei 2021

ook wel eens niet slagen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan start-ups waar gemiddeld 90% de eindstreep niet haalt.

Financiën

De financiële uitwerking van het Economisch Perspectief zal worden meegenomen in de komende PPN. Hoogte van bedrag is nog onderwerp van gesprek, waarbij onderscheid gemaakt zal worden tussen incidenteel en structureel. Hierin wordt ook meegenomen hoe om te gaan met de inzet van capaciteit, waarvan een deel vooral incidenteel wordt ingevuld (starters, sociaal ondernemen en nieuwe economie/innovatie) waar structureel wenselijk lijkt te zijn.

Communicatie

Op 20 oktober 2020 stond er een bijeenkomst gepland met belangrijke stakeholders uit de stad en Regio. Vanwege de coronamaatregelen heeft deze bijeenkomst niet door kunnen gaan. In plaats daarvan hebben verschillende gesprekken plaatsgevonden met landelijke en regionale experts en stakeholders. Tijdens bijeenkomsten van Regio Zwolle IT Platform en Creative Works is het concept Economisch Perspectief ook gepresenteerd.

De koers is in het najaar van 2020 ook voorgelegd aan de leden van de Economic Board Regio Zwolle. Er zijn daarnaast een groot aantal (25+) verkennende gesprekken gevoerd met ondernemers, onderwijs en andere organisaties in de stad en Regio om feedback op deze koers op te halen. Deze gesprekken blijven we ook de komende maanden nog voeren. Verder is er in februari 2021 een digitale enquête breed verspreid om draagvlak voor de koers te toetsen. In deze enquête blijkt dat deze koers stevig wordt ondersteund. Op 12 april heeft de Raad tijdens een informatiebijeenkomst met verschillende experts en stakeholders gesproken over de voorgestelde koers.

Vervolg

We gaan verder met de verkenning met onze partners en ondernemers uit de sectoren hoe we tot een gezamenlijke uitvoeringsagenda voor dit Economisch Perspectief kunnen komen. Er wordt geïnventariseerd welke partijen actief kunnen en willen bijdragen aan de doorontwikkeling van de groeisectoren. In samenwerking met en voor deze stakeholders worden er bijeenkomsten georganiseerd om thema's, acties en projecten voor de komende jaren te formuleren. Zo zullen we in mei 2021 middels een Design Sprint samen met een aantal vertegenwoordigers vanuit de creatieve industrie verkennen wat er nodig is om tot de volgende stap te kunnen komen voor de sector in de regio. Ook doet het Health Innovation Park onderzoek naar de mogelijke thema's voor economische doorontwikkeling en innovatie van de zorgsector in Zwolle. Een uitvoeringsagenda zal in een later stadium naar de Raad worden gestuurd.

Gekoppeld aan de Omgevingsvisie is er ook een Economische Effect Rapportage opgesteld. Deze stukken volgen nog. Hierin zal meer aandacht worden besteed aan de ruimtelijke consequenties van de economie in de stad. Ook in de Verstedelijkingsstudie gekoppeld aan het MIRT is hier aandacht voor. We zullen volgend op de uitkomsten van de Verstedelijkingsstudie op een later moment terugkomen met de vragen die vanuit ruimtelijk-economisch perspectief nog zijn opgekomen. In het verlengde van dit Economisch Perspectief volgen nog een aantal verdere verdiepingen, zoals een stimuleringsaanpak voor starters en start-ups.

voorstel

Zwolle

Datum 10 mei 2021

Openbaarheid

Ja

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

voorzitter, Peter Snijders

interim-secretaris, Liesbeth Borsboom